

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา นับเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ที่ได้ให้ความสำคัญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาเป็นที่ยึดเหนี่ยวนำทางการพัฒนาประเทศ ต่อมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ในปัจจุบันที่ต้องอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้นเพื่อให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืน มีสันติสุข และสามารถเอาชนะวิกฤตการณ์ทางด้านต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้าทันกับสังคมโลกปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ได้กำหนดให้รัฐมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 23)

การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนถูกคาดหวังอย่างมากหลังจากได้มีการปฏิรูประบบการศึกษา ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการควบคุมคุณภาพของสถานศึกษาด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 6 ของพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เกิดกระแสการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งก็เป็นผลอีกประการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ที่ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ขบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก และมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และนำแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management - SBM) มาใช้บริหารจัดการ ซึ่งมีการมุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา และเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดไว้

อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติที่มีอยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการศึกษาก่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองและพึ่งกันเองได้และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ จึงมีการกำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนของการศึกษาไว้ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 11)

การบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวข้างต้นภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันจึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังที่ดับริน (Dubrin. 2010 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถ

ในการสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนต่อบุคคลเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเพื่อให้สามารถบริหารงานสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องได้รับการพิจารณาควบคู่กับ มนุษยสัมพันธ์ ในหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชนย่อมต้องการการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างถูกต้อง มีระเบียบแบบแผนที่ดี ซึ่งการบริหารที่ดีจำเป็นต้องมีหัวหน้างานที่ดีหรือผู้นำที่ดี ฉะนั้นการศึกษาภาวะผู้นำจึงเป็นความจำเป็น และสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมากในยุคที่เน้นเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องสำคัญมากยิ่งขึ้นต่อการปฏิรูปการศึกษา

จากความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เพื่อหวังผลว่าคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้น ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์แสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ของการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่สัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 39 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งหมด 92 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 39 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 74 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย จากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 39 โรงเรียน ตามสัดส่วนของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหมด 74 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะ 4 ประการ คือ

- 1.1 การสร้างบารมีอย่างมีอุดมการณ์
- 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ
- 1.3 การกระตุ้นการใช้ปัญญา
- 1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางการศึกษาในมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมีทั้งหมด 6 มาตรฐาน ดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนมีความสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ
- 2.2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 2.3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

อย่างต่อเนื่อง

2.4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

2.5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

2.6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมี เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจระหว่างครูและผู้ร่วมงาน โดยผู้นำจะยกระดับบุคลิกภาวะและอุดมการณ์ของครูและผู้ร่วมงานให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์การ ตลอดจนพัฒนาความสามารถของครูและผู้ร่วมงานไปสู่ระดับความสามารถและศักยภาพที่สูงขึ้น ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การสร้างบารมีอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารประพฤติตัวเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อร่วมงานกัน ผู้บริหารจะพยายามทำให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้บริหารและเลียนแบบผู้บริหารของเขา สิ่งที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้บริหารจะมีความสม่ำเสมอสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤต เป็นผู้ที่ไม่ไวใจได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง หลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ผู้บริหารจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้บริหารจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจของผู้ตาม และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวกเดียวกันกับผู้บริหาร โดยอาศัย วิสัยทัศน์และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารแสดงความมั่นใจช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ตามจะเลียนแบบผู้บริหารและพฤติกรรมของ ผู้บริหารจากการสร้างความมั่นใจในตนเอง ประสิทธิภาพและความเคารพในตนเอง ผู้บริหารจึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติภาระหน้าที่ขององค์การ

2. การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำสามารถกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมให้มีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้บริหารจะทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพที่งดงามของอนาคต สร้างและสื่อความหวังที่ผู้บริหารต้องการอย่างชัดเจน แสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน แสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การ ช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว

3. การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ผู้บริหารมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมุติฐาน

การเปลี่ยนกรอบการมองปัญหา และการเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆด้วยวิถีทางใหม่แบบใหม่ ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ผู้ตาม แสดงความคิดและเหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตาม แม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิด ของผู้บริหาร ผู้บริหารทำให้ผู้ตามรู้สึกว่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็น โอกาสที่ดีที่จะ แก้ปัญหาร่วมกัน โดยจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข แม้บางปัญหา จะมีอุปสรรคมากมาย ผู้บริหารจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อและประเพณี การกระตุ้นทางปัญญา เป็นส่วนที่สำคัญ ของการพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนัก เข้าใจ และแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง

4. การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล หมายถึง ผู้บริหารมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล ในฐานะเป็นผู้บริหารให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและ มีความสำคัญ ผู้นำสามารถเป็น โค้ชและเป็นพี่ปรึกษาของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้บริหารจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์ผลและเติบโต ของแต่ละคน พัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำยังมีการปฏิบัติ ต่อผู้ตามโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ การประพฤติของผู้บริหารแสดง ให้เห็นว่าเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทาง และมีการจัดการด้วยการเดินดูรอบ ๆ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว ผู้บริหารสนใจ ในความกังวลของแต่ละบุคคล ผู้บริหารจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้บริหารจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ ผู้บริหารจะดูแลผู้ตามว่า ต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนและการช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะไม่รู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ

คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 6 มาตรฐาน คือ

1. ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง

4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำนวน 39 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบาสและอโวลิโอ (Bass and Avolio) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. การสร้างบารมีอย่างมีอุดมการณ์
2. การสร้างแรงบันดาลใจ
3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ตัวแปรเกณฑ์

คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 6 มาตรฐาน ดังนี้

1. ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในเชิงบวก
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี